

BOKOMTALE:

En stillferdig, men kraftfull krigsroman

«Tause patrioter fra Helgeland» er en historisk roman som gir stemme til dem som sjelden har fått plass i den offisielle krigshistorien: Vanlige mennesker i små kystsamfunn som gjorde det de måtte – og som siden tiet.

Romanen følger livet på Helgeland fra krigen skygger begynner å legge seg over Europa, via invasjonen 9. april 1940, og gjennom okkupasjonsårene.

Skagen skildrer hverdagslivet blant fiskere, familier og ungdom i øysamfunnene, der krigen gradvis trenger seg inn i alt fra arbeid og forsyninger til relasjoner og moralske valg. Her finnes ingen store heltescener eller høylytte patriotiske erklæringer, men en seig og stillferdig motstand forankret i samhold, pliktfølelse og rettferdighetsans.

Ett av bokas sterkeste grep er kombinasjonen av skjønnlitterær fortelling og dokumentariske innslag.

Skagen bryter tidvis romanformen med sakprosaekster, arkivstoff og historiske forklaringer. Dette gir fortellingen tyngde og troverdighet, og forankrer de fiktive karakterene i en reell historisk virkelighet. Formen, som redaktøren omtaler som en «digresjonsroman», fungerer godt og gir leseren både innsikt og innlevelse.

Sentralt står også omtalen av Operasjon Jupiter og følelsen av usikkerhet rundt de alliertes intensjoner. Skagen stiller spørsmål ved om håpet om snarlig frigjøring var reelt, eller om det også rommet en følelse av svik. Denne tvetydigheten speiler den mentale belastningen mange levde med gjennom okkupasjonen – og som de senere bar i taushet.

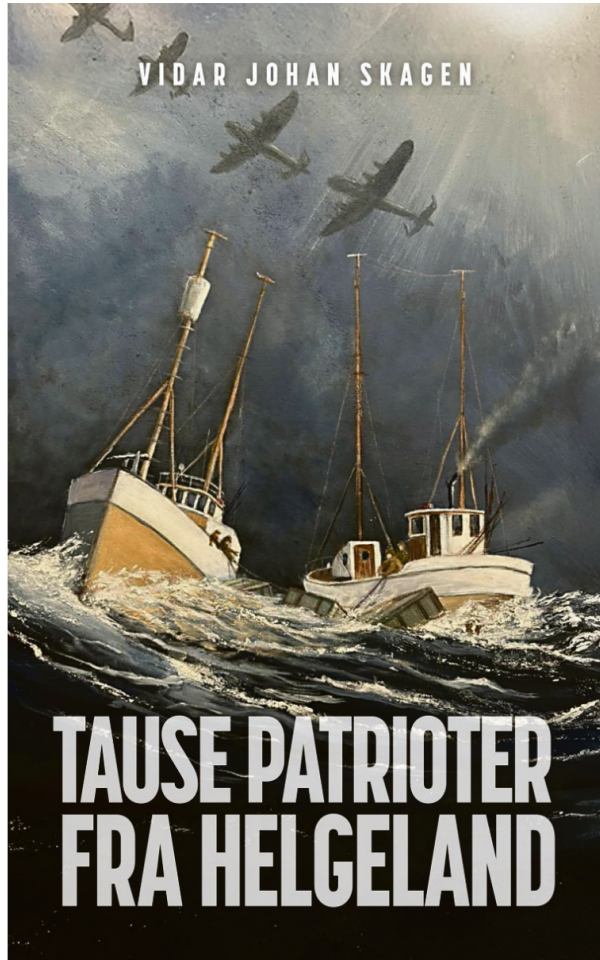
Språket er jordnært og tidvis dialektnært, noe som forsterker nærheten til miljøet og menneskene som skildres. Naturen, været og havet er ikke bare bakteppe, men aktive krefter i fortellingen, slik de også var i kystfolks liv.

Krigen blir dermed ikke bare en historisk hendelse, men noe som griper direkte inn i dagliglivets rytme.

«Tause patrioter fra Helgeland» er en viktig bok fordi den minner oss om at motstand ikke alltid er spektakulær. Den kan være stille, anonym og preget av tvil og frykt.

Skagen viser med stor respekt for både historien og menneskene at nettopp disse handlingene var avgjørende. Resultatet er en engasjerende, tankevekkende og høyst relevant roman som fortjener en bred leserkrets – langt utover Helgeland.

Bokomtale av Roger Albrigtsen

Boka «Tause patrioter fra Helgeland» er snart i handelen. FOTO: BOKOMSLAG

SÁGAT FAKTA

Vidar Johan Skagen

- Oppvokst på Helgeland i Herøy. Som 16-åring flyttet han til Tønsberg og jobbet som postbud.
- Så fraktfart og 15 måneder i marinen, innom jobb på sykehus, kokk på folkehøgskole, jobb innen ettervern for rus- og kriminalomsorgen, utdanning innen økonomi og ledelse og vel 20 år innen hotell-ledelse, 16 år som ansatt ved folkehøgskoler.
- Flere styreverv i reiselivet og andre organisasjoner.
- Han er pensjonist, 70 år gammel, gift, har en datter og bor i Oslo.
- Barndomshjemmet på Herøy er flittig i bruk av familien. Røttene er fortsatt godt plantet der.

NESSEBY
NYTT
UNJÁRGA / UUNIEMI

Finnmarksbrigadens plassering

Ordfører Berit Ranveig Nilsen (Felleslista) sier til NRK 8. januar at hun frykter at den nye Finnmarksbrigaden kan bli plassert for langt unna Russland. Hun har tidligere kommentert at hun ønsker soldater innerst i Varangerfjorden.

Det er for øyeblikket en rapport med anbefaling om hvordan Finnmarksbrigaden på 5.000 soldater skal bygges opp, men den holdes inntil videre hemmelig.

Ekspropriasjonsvedtak er gyldig

Det uttaler Vestre Finnmark tingrett. Tvisten står mellom Statens vegvesen og Varangerkroa, som har pekt på saksbehandlingsfeil.

Saken har pågått siden 2023 og gjelder etablering av et kollektivknutepunkt hvor kroa allerede ligger.

NORDKAPP
NYTT
NORDKÁHPPA

Fiske eller fangst som hovednæring

Fiskeridirektoratets fiskerregister (tidligere fiskermanntallet) viser at det per 14. januar er 218 personer i Nordkapp kommune med fiske eller fangst som hovednæring (blad B).

Videre er 26 personer oppført i registeret under blad A, altså at fiske er en binæring.

Åpner ny flytebrygge

Det er etablert flytebryggeanlegg både i Honningsvåg havn og i Skarsvåg havn. Målet er å legge best mulig til rette for fiskeflåten.

Prosjektene er finansiert med egenfinansiering og tilskudd fra staten gjennom ordningen «tilskudd til kommunale fiskerihavner, post 60».

Nordkapp kommune ved ordfører inviterer statsråden, kystdirektør, havnefogd og Nordkapp fiskarlag til formell åpning av anleggene den 19. februar.